

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj Napoca
1.2 Facultatea	Teologie Pastorală Greco-Catolică
1.3 Departamentul	Blaj
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Cleric/personal de cult/preot

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Drept Canonic Oriental 2 KLR0004						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. drd. William A. Bleiziffer						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. drd. William A. Bleiziffer						
2.4 Anul de studiu	3	2.5 Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					50
Tutoriat					12
Examinări					12
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	82				
3.8 Total ore pe semestru	125				
3.9 Numărul de credite	5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Asimilarea conceptelor prezentate în cursul anterior Drept Canonic Oriental 1 și prezentarea și asimilarea altora noi;
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none">

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Aula anului III
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Aula anului III

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea și înțelegerea principiilor specifice dreptului canonic, în materie de sacrameinte și capacitatea de aplicare adecvată a canoanelor conform principiilor directe ale Dreptului • Capacitatea de aplicare a unui limbaj juridic clar și lipsit de echivocuri • Înțelegerea și interpretare corectă a situațiilor pastorale de aplicare a normelor liturgice și în materie de administrare sacramentală conform principiilor: <i>salus animarum, mens iuris, validitas/liceitas</i>. • Posibilitate de creare a unor scenarii juridice și capacitatea de rezolvare canonică a acestora prin aplicarea judicioasă a doctrinei canonice. • Utilizarea terminologiei și a strategiilor pastorale, precum și a metodologiilor utilizate în practica sacramentală. • Descrierea integrală și în detaliu a terminologiei sacramentale și utilizarea unui limbaj teologico-canonic specific. • Identificarea specificului aplicării dreptului sacramental, utilizând limbajul de specialitate și ținând cont de valența pastorală a acțiunii liturgice.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Planificarea și organizarea resurselor umane în vederea eficientizării acțiunii pastoral/sacramentale în slujba Bisericii și împlinirea țăelurilor acesteia • Familiarizarea cu sarcinile de comunicare în mediul canonic, de promovare a dialogului, cooperării, colaborării și interacțiunii sociale pentru rezolvarea situațiilor canonice; • Conștientizarea nevoii de dezvoltare a abilităților de gândire critică, de creativitate și inovare, inițiativă, flexibilitate, adaptabilitate în interpretarea diferitelor realități juridice; • Executarea responsabilă a expertizelor legate de administrarea sacramentelor și corelarea acestora cu situații pastorale concrete; • Exersarea abilităților de dezvoltare profesională și personală pe tot parcursul vieții prin exploatarea resurselor de informare și comunicare oferite de noile texte legislative;

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Aprofundare studiului Dreptului canonic în materie de administrare sacramentală, ținând cont de principiul <i>salus animarum</i> și <i>validitas/liceitas</i>; • Crearea cadrului general de înțelegere și aplicare justă a normei canonice
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Aprofundarea de către studenți a domeniului dreptului canonic și a situațiilor pastoral/misionar/sacramentale specifice cadrului canonic • Exploatarea și exersarea cazurilor juridice concrete și rezolvarea acestora prin aplicarea cazurilor paralele; • Dezvoltarea capacităților de interpretare a situației canonice/pastorale, evaluarea judicioasă și utilizarea canoanelor văzute în manieră globală, oferind astfel posibilitatea aplicării în mod eficient și a acțiunii pastorale. • Interpretarea judicioasă a diferitelor scenarii pastoral/sacramentale și rezolvarea acestora.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
CURS 1. Titlul XVI. <i>De culto divino</i> . Introducere.	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 h
CURS 2. Botezul	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 h
CURS 3. Sf. Mir, Divina Euharistie. Ungerea bolnavilor.	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 h
CURS 4. Penitența	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 h
CURS 5. Sfânta hirotonire.	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 h
CURS 6. Căsătoria. Introducere. Competența Bisericii. Grijă pastorală	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 h
CURS 7. Impedimente. Dispense.	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 h
CURS 8. Căsătorii mixte. Licențe.	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 h
CURS 9. Consensul matrimonial. Vicii de consens.	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 h
CURS 10. Forma de celebrare a căsătoriei.	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 h
CURS 11. Convalidarea căsătoriei.	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 h
CURS 12. Separarea soților.	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea,	2 h

	exercițiul	
CURS 13. Cazuistică	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 h
CURS 14. Chestiuni de drept particular.	Prezentarea, explicația, dialogul, problematizarea, exercițiul	2 h

Bibliografie

1. Bleiziffer William A., *Codul Canoanelor Bisericilor Orientale, Drept Matrimonial*, Note de curs „ad usum privatum auditorium” Blaj, 2011-2012.
2. Bleiziffer William A., *Curs de drept canonic oriental (II), Titlul X, De Clericis, Titlul XVI, De culto divino et praesertim de sacramentis* (ediție provizorie, note de curs), Blaj, 2002.
1. Bleiziffer William A., *Alcune considerazioni riguardanti il diritto canonico particolare stabilito o da stabilire dai sinodi delle Chiese “sui iuris” o con l’intevento della Santa Sede.*
2. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, an XLVII, nr. 3, Oradea, 2002, pp. 5-54. Bleiziffer William Alexandru, *Culto divino e disciplina dei sacramenti, considerazioni canoniche*, Ed. Aeternitas, Alba Iulia, 2003.
3. Bleiziffer William A., *Ius Ecclesiae – bono spirituali Hominum. Interferente canonice*, Editura Galaxia Gutenberg, 2010.
4. Bleiziffer William A., *Studi Canonice. Implicații intra și extra ecleziastice*, Editura Galaxia Gutenberg, 2010.
3. *Codul Canoanelor Bisericilor Orientale*, ediție pro manuscripto, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002.
4. Conciliul Ecumenic Vatican II, Traducerea Arhiepiscopiei Romano-Catolice, Nyiregyhaza, 1990.
5. Conciliul provincial al Treilea al Provinciei Bisericești greco-catolice ținut la anul 1900, Blaj 1906.
6. Conciliul Provincial Primu alu Provinciei Basericesci greco-catolice tienutu la anulu 1872, Blasiu 1882.
7. Conciliul Provincial Secundu al Provinciei Bisericești greco-catolice ținut la anul 1882, Blaj 1885.
8. Congregația pentru Bisericile Catolice, Instrucțiune pentru aplicarea normelor liturgice ale Codului Canoanelor Bisericilor Orientale, Libreria Editrice Vaticana, 1996.
9. Dimitri Salachas, *Il sacramento del matrimonio nel Nuovo Diritto canonico delle Chiese Orientali*, EDB, 1994.
10. Ioan Marcu, *Teologie pastorală*, vol. II, Blaj, 1906.
11. Nicolae Flueraș, *Uzul Sacramentelor*, Blaj, 1932.
12. Pinto P. V., (a cura di), *Commento al Codice dei canoni delle Chiese Orientali*, Studium Romanae Rotae, Corpus Iuris Canonici II, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2001.
13. Pinto P. V., (a cura di), *Commento al Codice dei canoni delle Chiese Orientali*, Studium Romanae Rotae, Corpus Iuris Canonici II, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2001.
14. Zuzek Ivan, *Index analiticus Codicis Canonum Ecclesiarum Orientalium*, KANONIKA 2, Pontificium Istitutum Orientalium Studiorum, Roma, 1992.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Administrarea sacramentelor între liceitate și validitate.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Administrarea sacramentelor <i>in periculo mortis</i> .	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Sacramentele inițierii creștine.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Ministrul sacramentelor: ministru ordinar,	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	

ministru extraordinar.		
Impedimentele matrimoniale.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Forma de celebrare a căsătoriei.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Chestiunea liturgică în CCEO.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Administrarea sacramentelor de către miniștrii acatolici.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Administrarea sacramentelor acatolicilor.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Sacramentul spovezii.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Matricole și registre parohiale pentru consemnarea administrării sacramentelor.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Sfânta hirotonire: ministrul și subiectul administrării sacramentului.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Administrarea sacramentelor în condiții excepționale.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Căsătoria: impedimente, forma de celebrare a căsătoriei, vicii de consens.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Căsătoriile mixte.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	
Orice altă temă, după consultarea prealabilă a profesorului.	Discutii, Studiul de caz, Exercițiul,	

Bibliografie

1. AA.VV. *Il sacramento del matrimonio nel Codice dei Canoni delle Chiese Orientali*, Libreria editrice Vaticana, 1994.
2. AA.VV. *Il sacramento del matrimonio nel Codice dei Canoni delle Chiese Orientali*, Libreria editrice Vaticana, 1994.
3. AAS 82 [1990], 1061-1353; EV 12/695-887; PONTIFICIUM CONSILIUM DE LEGUM TEXTIBUS INTERPRETANDIS, *Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium, Auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus, Fontium annotatione auctus*, Libreria editrice Vaticana, 1995.
4. AAS 82 [1990], 1061-1353; EV 12/695-887; PONTIFICIUM CONSILIUM DE LEGUM TEXTIBUS INTERPRETANDIS, *Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium, Auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus, Fontium annotatione auctus*, Libreria editrice Vaticana, 1995.
5. Alois Bișoc, *Sacramentele, semnele credinței și harului*, Editura Sapientia, Iași, 2001.
6. Bleiziffer W., *Curs de drept canonic pentru anul IV*, note de curs, ITU – Blaj, 2000.
7. Bleiziffer William Alexandru, *Culto divino e disciplina dei sacramenti, considerazioni canoniche*, Ed. Aeternitas, Alba Iulia, 2003.
8. Bleiziffer William Alexandru, *Ius Ecclesiae – bono spirituali Hominum. Interferențe canonice*, Editura Galaxia Gutenberg, 2010.
9. Bleiziffer William Alexandru, *Studi Canonice. Implicații intra și extra ecleziastice*, Editura Galaxia Gutenberg, 2010.
10. Chirvariu Vasile, *Drept matrimonial*, Oradea, 1933.
11. Claudiu Dumea, *Taina Căsătoriei*, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice București – 1999.
12. *Codex Iuris Canonici*, publicat la 25 ianuarie 1983, în AAS [1983]; EV 8/637-1089; Traducere în limba română (pro manuscripto) *Codul de drept canonic*, Iași, 1995.
13. *Codex Iuris Canonici*, publicat la 25 ianuarie 1983, în AAS [1983]; EV 8/637-1089; Traducere în limba

- română (pro manuscripto) *Codul de drept canonic*, Iași, 1995.
14. *Codex Iuris Canonici*, publicat la 25 ianuarie 1983, în AAS [1983]; EV 8/637-1089; Traducere în limba română (pro manuscripto) *Codul de drept canonic*, Iași, 1995.
  15. *Conciliul Ecumenic Vatican II*, Traducerea Arhiepiscopiei Romano-Catolice, Nyiregyhaza, 1990.
  16. Congregația pentru Bisericile Catolice, *Instrucțiune pentru aplicarea normelor liturgice ale Codului Canoanelor Bisericilor Orientale*, Libreria Editrice Vaticana, 1996.
  17. Don Novello Pederzini, *Sacramental Iertării*, Editura Serafica, Roman, 2003.
  18. Feliciani G., *Le basi del diritto canonico*, Società editrice Mulino, Bologna, 1995².
  19. Floca Ioan, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, Voll. I-II, Sibiu, 1998.
  20. Floca N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, Sibiu 1992.
  21. Salachas D., *Istituzioni di diritto canonico delle Chiese cattoliche orientali*, Edizioni Dehoniane Bologna, 1993.
  22. Genț I., Administrație bisericească, Oradeamare, 1912.
  23. Ghirlanda G., *Il diritto nella Chiesa mistero di comunione – Compendio di diritto ecclesiale*, Milano-Roma, 1993², p. 356.
  24. Henri J. M. Nouven, *Întoarcerea Fiului risipitor*, Editura Presa Bună, Iași, 1999.
  25. Henri J. M. Nouven, *Întoarcerea Fiului risipitor*, Editura Presa Bună, Iași, 1999.
  26. Hünerman Peter (sub îngrijirea lui), *Enchiridion Symbolorum definitionum et declarationum de rebus fidei et morum* (ediție bilingvă), Edizioni Dehoniane Bologna, 1996².
  27. Inst. Teologic Romano-Catolic Iași, *Sacramentele – culegere de predici*, Iași 2000.
  28. Ioan Marcu, *Teologie pastorală*, vol. II, Blaj, 1906.
  29. Ioan Marcu, *Teologie pastorală*, vol. II, Blaj, 1906.
  30. Isidor Mărtincă, *Sacramentele Bisericii Catolice*, voll. I-II, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București, 2003.
  31. Mircea Manu, *Dumnezeu sfințește prin sacramente. Discurs dogmatic. Voll. I+II*, Editura Napoca Star, Cluj Napoca, 2005.
  32. Mitrofan Ioan, *Sacramentele*,
  33. Motu Proprio *Matrimonia mixta*, EV 3/2244.
  34. Motu Proprio *Crebrae allatae sunt* publicat la 22 februarie 1949: AAS 41 (1949).
  35. Nedungatt G., *Presentazione del CCEO*, în EV 12/1990, pp. 889-914.
  36. Nicolae Flueraș, *Uzul Sacramentelor*, Blaj, 1932.
  37. Pinto P. V., (a cura di), *Commento al Codice dei canoni delle Chiese Orientali*, Studium Romanae Rotae, Corpus Iuris Canonici II, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2001.
  38. Prader J., *Il matrimonio in Oriente e Occidente*, „KANONIKA” 1, PIO, Roma, 1992.
  39. Prader J., *La legislazione matrimoniale latina e orientale*, Edizione Dehoniane Bologna, 1993.
  40. Protos Nicodim Măndiță, *Îndreptar pentru spovedanie*, Editura Agapis, București, 2001.
  41. Salachas D., *Il sacramento del matrimonio nel Nuovo Diritto canonico delle Chiese Orientali*, EDB, 1994.
  42. Žužek I., *Incidenza del “Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium” nella storia moderna della Chiesa universale*, în «Understanding the Eastern Code», Roma 1997.

Enciclici și alte documente magisteriale

43. Ecclesia de Eucharistia.
44. Redemptoris sacramentum (Instrucțiune asupra unor lucruri care trebuiesc observate sau evitate referitor la Sfânta Euharistie).
45. Misericordia Dei (Sacramental Spovezii)
46. Reconciliatio et Paenitentia.
47. Familia, matrimonio e „unioni di fatto”. (în curând în rom. Urmărește apariția)
48. Familiaris consortio. (rom.).
49. Preparazione al sacramento del matrimonio.
50. La preparazione dei fidanzati al matrimonio e alla famiglia.
51. Scrisoarea Papei Ioan Paul II către familii (rom.).
52. Humanae vitae (rom.).
53. Circa la recezione dell'eucaristia da parte di fedeli divorziati risposati.
54. Carta drepturilor familiei. (rom.)

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei face parte din programul de formare teologico-pastorală care oferă studenților seminariști posibilitatea formării și fixării competențelor juridice specifice pentru administrarea sacramentelor și care acordă absolvenților posibilitatea interpretării și aplicării corecte a normei canonice în materie liturgico-sacramentală.
- Oferă posibilitatea activării în structurile juridice ale Bisericii în calitate de consilieri, experți sau oficiali ai Tribunalului eclesiastic.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	participarea activă la discuții	Observația și notarea	10%
	Examen final	Observația și notarea	50%
10.5 Seminar/laborator	Realizarea unui seminar	Observația și notarea	20%
	Prezentarea seminarului	Observația și notarea	20%
10.6 Standard minim de performanță			
Dobândirea unui pachet relativ avansat de cunoștințe teoretice specifice dreptului canonic și capacitatea de aplicare corectă a acestora în cazuri concrete. Relaționarea cunoștințelor asimilate la alte științe teologice.			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

.....

.....

.....

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

.....

.....